

מֵרַן הֵרַב אֲבֵרָהִם יִצְחָק הִכְהֵן קוֹק זצ"ל

ברכת כהנים

ענין ברכת כהנים, ומש"כ "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות"¹, וחז"ל דרשו² שעבודה קודמת לנשיאות כפים, וכן מתוקן בסדר התפילה, ודרשו ע"ז שהוא מקרא מסורס: וכבר ירד. וצריך טעם להיפוך הסדר בפשוטו ממדרשו האמיתי. והנה כל העבודות שבמקדש הכהן נהנה מהן, במורם מן הקדשים ובעור העולה, ואפ' בעולת העוף במה שמתרבה הדשן בהוצאתו לביהדש"ן, בהעשותו לדשן, ומזה נופל לבדק הבית, ונהנה גם הוא בתקון העזרה, שהיא ביתו בזמן עבודתו, חוץ מברכת כהנים, שהיא עבודה שאין בה כלל הנאה לכהן, וזהו מקור מנהגם של ישראל לומר ישר כח לכהנים ברדתם מנ"כ, בהכרה שהיא העבודה שאין בה שום קבלת פרס.

והנה צריך הכהן להשפיע, שיהי' המצב של אחרי העבודה יונק מכח העבודה, וזהו ענין נשיאת כפים, כעין זרוע נטוי', שמורה להבא כמו עוד ידו נטוי' עלינו. והנה כבוד הכהן נמשך מצד ערך האיש בהיותו מחזיק בתורת ד', אבל אין זה עיקר "וקדשתו"³, שכתוב "כי אני ד' מקדשו"⁴, והיינו שקידש הקב"ה לכל השבט, מפאת הערך הכללי שיוצא בכלל השבט לטובת השפעת הציבור, וזה נערך לא כמו בערך של זה הכהן הפרטי, אלא לפי הערך של מציאות הכהונה בכללה, שתכנה הוא מה שכהן צריך להיות, שהוא כמלאך ד' צבאות⁵, ע"כ אמר "וקדשתו", ושמה תאמר שאינו ראוי לכך מצד פרטיותו, ע"כ אמר, "קדוש יהי' לך כי קדוש אני ד' מקדשו", שקדושתו היא מצד הכהונה, כמו שכהן צריך להיות, שמכלל קדושת הכהונה תצא התועלת הזו.

* הועתק מכת"ק של מֵרַן הֵרַב זצ"ל ע"י הרב צבי יהודה זצ"ל. בתוספת ציוני המקורות על ידינו (המערכת).

1. ויקרא ט כב.
2. "ואמר ריב"ל כל כהן שאינו עולה בעבודה שוב אינו עולה שנאמר וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים. מה להלן בעבודה אף כאן בעבודה" (סוטה לח ע"ב). וברש"י (שם) - "וירד מעשות - אלמא בעוד עבודה בידו בירך ואח"כ וירד מעשות אלמא השתא הוא דגמר".
3. "וקדשתו כי את לחם אלקיך הוא מקריב' (ויקרא כא) ותנא דבי ר' ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון" (נדרים סב ע"ב).
4. ויקרא כא טו.
5. "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא" - מלאכי ב ז.

בענין הדמיון שיש לרבנות אל הכהונה מכוון הוא אל הערך הכללי שבו יבחן הכהן כפי מה שהוא צריך להיות, רק אחר שיבחר ויוסכם הרב. וזהו ואצוה את שופטיכם בעת ההיא⁶, שתהא אימת הציבור עליהם, ואצוה אתכם, שתהא אימת דין עליהם⁷, דהיינו שהציבור יוקירו את הדיין בין מצד ערכו בין מצד מה שראוי להיות בערך כללי פעולת ענין הרבנות, אבל הדיין עצמו צריך להשכיל, שכל עיקר כבודו אינו כ"א מצד מה שראוי הוא להיות, ע"כ ירגיש עצמו שהוא מחויב להגיע למדרגה יותר רמה ומקורבת לתעודה גבוהה זאת. והנה מצד ערך הכבוד היותר רם, שהוא הכבוד המתיחס לכללות ענין פעולת הרבנות, מצדו ראויה הברכה לבא. וענין הברכה דאחר העבודה הוא התרוממות הנפש להשפיע ג"כ על הזמן העומד, אחר גמרו עבודה"ק באיזה מקום וציבור. נמצא שברכה זו באה מכח הפעולה שבכבוד הרבנות והכהונה, והיא באמת המשך של התחלה לעבודות הבאות ע"י השפעתו וגמר לעבודות שעשה בפועל. ע"כ פשיטא דקרא מרמז שהעבודה היא אח"כ, ובאמת העבודה היא קודמת ואח"כ הברכה, דוגמת "יהיו לרצון" דסוף התפלה, שהוא להמשיך כח התפלה על החיים הבאים אח"כ. וזהו מה שאמר דוד המע"ה כשהוכיח אותו מיכל על שהקל בכבודו, לפני ארון ד': "ד' אשר בחר בי מאביך ונקלותי עוד מזאת וגו"⁸, המלך מכיר רק את תעודתו, תעודת הווה של פעולתו הפרטית, יוכל להיות שיכיר לעצמו ג"כ כח של כבוד מצד פרטיותו, אבל כיון שמכיר ענין מלכותו ענין נמשך לדורות, ע"כ כבודו נובע מסגולת המלוכה, שהיא יותר הרבה מערכו העצמי, ע"כ יבזה ערכו העצמי במקום כבוד שמים, שהוא מקור כבוד סגולת המלוכה, ע"כ אמר "ד' אשר בחר בי מאביך", שהיתה מלכותו ארעית ויכול היה הכבוד להתיחס לעצמו, אבל ענין מלכות נמשכת איננו שייך כ"א לפי הסגולה השמימית, ע"כ היא נבטלת מפני הסגולה שהוא כבוד שמים בעצם, ע"כ אמר ש"למיכל בת שאול לא היה לה ולד"⁹, להורות שפגמה בדבריה ברעיון ההתמדה של יקרת המלוכה, הבא ע"י המשכת דורות.

6. דברים א טז.

7. מדרש תנחומא פרשת משפטים סימן ו - "כתוב אחד אומר ואצוה את שופטיכם וכתוב אחד אומר ואצוה אתכם, אמר ר' שמלאי אזהרה לצבור שתהא אימת הדיין עליהן ואזהרה לדיין שיסבול את הצבור".

8. שמואל ב, ו כא.

9. שמואל ב, ו כג.